



Egy „kis büntetőügy” nagy súlya

Meaningful of a ‘petty criminal case’

Fenyvesi Csaba

Prof., Dr., egyetemi tanár
Pécsi Tudományegyetem,
Állam- és Jogtudományi Kar
fenyvesi.csaba@ajk.pte.hu



Rengel Dóra

Dr., doktorandusz
Pécsi Tudományegyetem,
Állam- és Jogtudományi Kar
rengel.dora@ajk.pte.hu



Absztrakt

Cél: Egy hosszú ideje szolgáló rendőrtiszt elleni szabálysértési ügy tanulságainak bemutatása.

Módszertan: A rendőrségi előkészítő, majd a több fórumú bírósági eljárási iratokból következtetések levonása.

Megállapítások: Az enyhébb súlyú szabálysértési ügyekben is a bűnügyekben elvárható gondossággal kell eljárnia a hatóságoknak.

Érték: Az elemzés feltárja a kriminalisztikai és eljárásjogi gyengeségeket, hibákat, megelőzési tanulságokat.

Kulcsszavak: szabálysértés, nyomozás, kriminalisztika, büntetőeljárás

Abstract

Aim: Showing up of a long service police officer’s administrative offence procedure

Methodology: Conclusions of preparation process of police and court’ process.

Findings: In the more mitigating infringement process the authors have to work so diligently than in criminal process.

Value: The analysis reveals weaknesses, failures and prevention lessons of process.

Keywords: administrative law offence, investigation, criminalistics, criminal procedure law

A szerzők a kéziratot magyar nyelven nyújtották be. Benyújtás: 2024. 10. 16. Átdolgozás: 2024. 11. 20.
Elfogadás: 2024. 12. 03.

A társadalmi közfelfogás szerint a szabálysértési eljárás nem bír akkora horderevével, mint egy büntetőeljárás. Ám – mint látni fogjuk konkrét esetünkben – az igazságszolgáltatás nem tanúsíthat kevesebb gondosságot egy, bár a társadalomra kisebb fokban veszélyes, mégis következményeiben emberi sorsot súlyosan befolyásoló cselekményt követő eljárásban. Előfordulhat ugyanis, hogy olyan személyt vonnak szabálysértési eljárás alá, akinek ez a karrierjébe, szakmai, emberi megbecsülésébe is kerülhet. Ilyen szituációban találta magát váratlanul a többdiplomás, hosszú ideje rendőrtisztként szolgálatot ellátó N. József is.¹

Kezdeti adatok

2015. március 13-án, pénteken 9 óra 30 perckor a sértett taxis, F. Róbert feljelentést tett a Pécsi Rendőrkapitányság Kertvárosi Rendőrőrsén ismeretlen tettes ellen. A helyszínre kikerülő rendőröknek elmondta, hogy valaki március 12-e 19 óra és március 13-a 7 óra közötti időben, Pécsen az Ó. utca 7/A. számú lépcsőház előtt parkoló Skoda Octavia típusú személygépkocsijának jobb első és jobb hátsó kerékgumijait kiszúrta, amivel 30 000 forint kárt okozott. Reggel, a megrongált kerekek észlelését követő csere közben odament hozzá egy számára ismeretlen hölgy, és elmondta neki: látta, amint az a férfi szúrta ki a gumikat, aki a 7/B. szám alatt lakik, és tudomása szerint I. T.-nek hívják.

A hölgy szerint a férfi előző este megállt az FCZ 888 forgalmi rendszámú terepjárójával a háznál. Odament a sértett kocsihoz, kiszúrta a kerekét, majd a dzsipjével leparkolt a 7/B. szám elé. A taxis ezt a hölgyet csak látásból ismerte, nem tudta megmondani nevét, pontos lakáscímét.

A Pécsi Rendőrkapitányság Kertvárosi Rendőrőrs munkatársai a feljelentés alapján szabálysértési előkészítő eljárást indított ismeretlen személy ellen. A március 13-án felvett rendőrségi feljelentésben a károsult arról is beszámolt, hogy a számára ismeretlen hölgy beszámolója szerint előző este éppen dohányzott a 4. emeleti lakása erkélyén, amikor látta, hogy egy férfi, aki az Ó. u. 7/B. szám alatti lakóházban lakik, megérkezik a zöld színű terepjárójával, és mielőtt bekanyarodott volna a parkolóba, megállt kint az úttesten. Kiszállt az autóból és odament a taxihoz. A nő nem látta a rongálást konkrétan, csak annyit, hogy a terepjáróval érkező lakó lehajol. Majd egy rövid sivítő hangot hallott, ami rövid idő elteltével megismétlődött. Állítása szerint a terepjárós ekkor visszament a gépkocsijához, beült és a parkolóba behajtva leállt a lépcsőház előtt, majd

1 Személyiség jogvédelmi okokból az összes résztvevő nevét, monogramját, az autó rendszámát, az utca nevét megváltoztattuk.

besétált a társasházba. Azt is jelezte, hogy tart ettől a férfitől, mert öntörvényű, önjelölt igazságosztó. Úgy tudja vadász, ezért fegyvere is lehet, így nem nevezte meg magát, a sértett pedig nem ismerte a hölgyet. Állítása szerint először látta.

A feljelentő feltárta még, hogy ezzel a terepjárót vezető férfival volt konfliktusa néhány hete. Ugyanis az egyik este hazaérkezve nem használta az irányjelzőt, amikor a parkolóba bekanyarodott. Ekkor az éppen ott tartózkodó, terepjárós ismeretlen férfi arrogáns, alpári hangnemben, szemrehányóan üvöltözött vele.

A vallomása után megmutatta a kertvárosi rendőröknek a csomagtartóban szállított két sérült gumiabroncsot. Mindkettő oldalán jól láthatóan volt egy-egy kb. 2–3 cm hosszú, késszúrászerű szakadási nyom.

Az eljáró rendőrök még aznap lekérték rendszám alapján a terepjáró adatait, de nem jutottak közelebb az I. T. néven említett férfihoz. Ilyen név a lakónyilvántartásban sem volt található. A megkérdezett lakók sem ismertek ilyen nevű férfit.

Az eseményeket az erkélyekről vagy ablakokból észlelő tanút nem találtak.

Az előkészítő eljárás

Március 19-én a sértettet ismét kihallgatta a rendőrhatalóság. A már ismertetett közléseken túlmenően vallott arról, hogy az ismeretlen hölgy előadása szerint a kerekeket kiszűrő személy bolond rendőr és félnek tőle. Állítása szerint mindenki be van fenytve a lépcsőházban. Erre hivatkozással, mivel ugyanabban a lépcsőházban lakik a rendőrrel, nem szeretett volna tanúskodni. A taxis ez alkalommal említést tett egy kutyát sétáltató férfiról is, aki szintén beleszólt a köztük lezajlott reggeli beszélgetésbe. A sértett szerint lehet, hogy ez a férfi mondta neki I. T. nevét.

Ezzel egyidejűleg F. Róbert arról is beszámolt, hogy a kihallgatása előtti este, azaz március 18-án találkozott az eseményeket – állítása szerint – megfigyelő hölgygel, aki az ügy iránt érdeklődött. Ez alkalommal tájékoztatta őt az adatok zártan történő kezelésének lehetőségéről, aminek hatására a nő már kinyilvánította, hogy hajlandó tanúskodni. A sértett állítása szerint az ismeretlen hölgy kaputelefonjára dr. Gerde van írva és 19-es számú.

Kérdésre a sértett ez alkalommal már azt állította, hogy nem volt korábban konfliktusa a szóban forgó terepjáró tulajdonosával, csak egyszer szóvá tette, hogy nem indexelt, amikor a parkolóba kanyarodott, de nem tudta megmondani, hogy ez pontosan mikor történt.

Az egyetlen szemtanú tehát először nem kívánt az ügyben tanúvallomást tenni. A sértetti felvilágosítás eredményeként azonban 2015. március 27-én, 14 nappal a rongálást követően azonban megtette.

Az ügyben 1. számú tanúként szereplő hölgy szerint 2015. március 12-én, valamikor 20.30 és 21.00 óra közötti időben a lakása teraszán dohányzott. Amikor kilépett cigarettázni, akkor vette észre, hogy a lépcsőház előtt hangosabban beszélt egy férfi a feleségével. Utána ez a férfi odament a ház előtt lévő taxihoz, majd lehajolt és a tanú egy szúró mozdulatot látott, illetve egy durranást halott. Elég hangosnak tartotta, mert a kislánya is felfigyelt rá, aki a szobában tartózkodott. Úgy észlelte, hogy először a bal első kereket, utána a bal hátsó kereket szúrták ki. Amikor az elkövető végzett, átsétált a ház előtt lévő kis parkon, beült a zöld terepjáróba és beparkolt a ház elé. Majd bementek a feleségével a társasházba.

A tanú nem tudta, hogy ki volt az a nő, őt nem látta. Ekkor jött rá azonban, hogy ki az a személy, aki a gumikat kibökte, mert a zöld jármű már ismerős volt számára. Közlése szerint erről a személyről nem sokat tud, mert csak egy éve költözött a házba. Annyit tudott, hogy Józsefnek hívják, rendőr, és ő is az Ó. utca 7/B. szám alatt lakik a második emeleten. Mások mondták neki, hogy vigyázzon vele, mert nagyon lobbanékony ember, de személyesen nem ismerte őt. Úgy tudja, másokkal már elég sok konfliktusa támadt.

Biztos, hogy N. Józsefet látta, arra tekintettel, hogy a zöld terepjáró az övé, és azt csak ő használja. Ám elmondta azt is, hogy ő a negyedikről pontosan nem látta a férfit. Sötét kabátot viselt és valami baseball sapka félét.

Kérdésre kijelentette, hogy nem ő mondta I. T. nevét a sértettnek. A sértettel zajló reggeli beszélgetésük során egy kutyasétáltató férfi valóban beleszólt a beszélgetésükbe, de összevissza beszélt, nem nagyon foglalkozott vele.

Három nappal később, 2015. április 20-án kihallgatták szabálysértés alá vont személyként N. Józsefet. Vallotta, hogy kb. egy évvel ezelőtt valóban volt konfliktusa egy taxissal, akit ő személyesen nem ismert. Ez egy parkolási probléma volt, mivel a taxis a jobbra tartási kötelezettségét nem tartotta be. Ám mivel a gépjárműben egy gyermekkorú személy is tartózkodott, csak annyit mondott neki: nem volt szép dolog, amit csinált, és ő ezt a dolgot lerendezettnek tekintette.

Utalt arra is, hogy a kérdéses parkolóban többször és rendszeresen az autójára nyitották az ajtót, sérüléseket, károkat okozva. Felindulásában lehet, hogy több alkalommal szóvá tette ezt az ott parkoló személyeknek, illetve azt, hogy a szőnyeget az emeletről ne rázzák a fejükre. Egyébiránt értetlenül és megdöbbenve áll az ilyen kijelentések és gyanúsítások előtt, mivel ilyen büntetendő, jogellenes dolgot nem követett el.

Indítványozta, hogy vizsgálja meg a hatóság, hogy a kérdéses napon dolgozott-e, ha igen, mettől meddig. Azt is, hogy milyen időjárási, látási körülmények voltak az adott helyen. Úgy vélte aggályos, hogyha szeles, esős időjárás volt, és ha valaki kiszúrt egy gumit, akkor azt hogyan hallhatták meg a negyedik emeleten.

Arról is beszélt, hogy a hetedik emeleten lakik egy bizonyos jogász (később módosította külkereskedőre), akit M. Endrének hívnak, és akivel mindennapos beszélő viszonyban van, és alkalmanként diskurálnak a ház ügyes bajos dolgairól. M. Endre elmondta neki, hogy március 13-án a reggeli órákban sétáltatta a kutyáját. Határozottan emlékszik arra, hogy elment a ház előtt parkoló taxi mellett, aminek nem volt kiszúrva a gumija. Fél óra múlva visszajött, és látta, hogy a taxi gumija akkor már kiszúrt volt. A taxi típusát, színét és rendszámát nem tudta megmondani, csak azt látta, hogy szereli valaki az autó kerekét.

2015. április 21-én hallgatták ki M. Endrét 2. számú tanúként. Feltárta, hogy március 13-án reggel 6 óra körüli kutyasétáltató indulásakor nem látta, hogy a ház előtti taxi kerekének bármilyen eresztése, lapossága lett volna. Visszafellejövet, kb. fél óra múlva viszont egyértelműen feltűnt számára, hogy leeresztett volt a gumi.

2015. április 27-én T. Etelkát, N. József élettársát hallgatták ki 3. számú tanúként. Állította, hogy nem veszekedtek párjával a ház előtt. Ő fent volt a lakásban az inkriminált este, és úgy emlékszik, hogy József nappalosként szolgált. Olyankor 20.30 óra körül szokott hazaérni. Semmiféle durranást nem hallott. Hozzátette: sok probléma van a parkolással. Előfordult, hogy neki is rendőri intézkedést kellett kérnie, mert ráálltak a kocsijára, és nem tudott elindulni. Egyébiránt Józsefet nem olyan embernek ismeri, aki ilyen alattomos dologhoz folyamodna. Akivel problémája van, odamegy és megmondja neki nyíltan, egyenesen.

A tárgyalás tartása nélküli végzés

2015. május 18-án a Pécsi Járásbíróság – tárgyalás tartása nélkül – meghozott végzésében N. Józseffel szemben megállapította a tulajdon elleni szabálysértés elkövetését. Ezért 60 000 forint pénzbírságot szabott ki.

A bíróság a bűnösség megállapítást alapvetően az 1. számú tanú elmondására, valamint a sértett és az eljárás alá vont személy korábbi, parkolással kapcsolatos „konfliktusára” alapozta.

N. József és meghatalmazott jogi képviselője kérték az ügyben tárgyalás tartását, valamint indítványozták tanúk kihallgatását is, mivel:

- a) az ügyben a tényállás túlnyomórészt felderítetlen;
- b) a rendelkezésre álló bizonyítékok, vallomások között jelentős számú és mértékű ellentmondás fedezhető fel;
- c) az ellentmondások feloldásának megkísérlése nem történt meg, így különösen: nem tisztázottak az időjárás- és láthatósági körülmények a cselekmény idején;

- d) e körben a helyszín megtekintését és láthatósági bizonyítási kísérletet is indítványozott a jogi képviselő az esetet közvetlenül észlelő 1. számú tanú vallomásának hitelessége ellenőrzésére;
- e) ellentmondás észlelhető a sértett előkészítő eljárás során tett vallomása és az 1. számú tanú vallomása között: a sértett szerint a gépjárművének jobboldali kerekeit rongáltak meg, az 1. számú tanú szerint a baloldali kerekeket;
- f) a március 13-án reggel kutyáját sétáltató 2. számú tanú észlelte a gumik megrongálását, ám nem tisztázott: a sértett gépkocsi mellett elhaladva már rögtön észrevette a rongálást, vagy csak a kutyasétáltatásból visszatérve látta azt, így felmerülhet az is, hogy a szabálysértés nem 2015. március 12-én az esti órákban történt;
- g) tisztázni kell: az ügyben a 3. számú tanúként szereplő személy, akivel az eljárás alá vont személy – az 1. számú tanú szerint – a ház előtt hangosan beszélt a rongálást megelőzően, látta-e a cselekményt, őt láthatta-e az 1. számú tanú;
- h) nem tisztázott a motiváció sem: miért tenne ilyet az eljárás alá vont, 24 éve szolgáló, többször jutalmazott, kiegyensúlyozott magánéletet élő büntetlen, szabálysértésmentes rendőrtiszt, aki felelősségteljes beosztásban lát el szolgálatot?

A tárgyalási bizonyítás

A Pécsi Járásbíróság 2015. július 7-én és 2015. augusztus 4-én tartott nyilvános tárgyalást. Elsőként kihallgatta N. József eljárás alá vontat, majd a sértettet. A második tárgyaláson a 2. számú tanút, aki a cselekmény elkövetése másnapjának reggelén a kutyáját sétáltatta, és a 3. számú tanút, József élettársát.

Az első tárgyaláson az 1. számú tanú a tárgyaláson nem jelent meg. Igazolt betegsége miatt távolmaradását előzetesen kimentette és egyben kérte, hogy a bíróság engedélyezze számára az írásbeli tanúságtételt. Ezen kérelmének alátámasztásául előadta, ahogy az előkészítő eljárás során is, hogy az eljárás alá vont személlyel egy lépcsőházban lakik családjával együtt, aki így őt (és családját) könnyen felismerheti. Tudja róla, hogy rendőr, ezért tart az esetlegesen őt érhető hátrányos következményektől. A bíróság az 1. számú tanú részére a tanúvallomás írásbeli megtételét engedélyezte.

Az eljárás alá vont személy meghatalmazott jogi képviselője a bírósági tárgyaláson bemutatta és indítványozta az iratokhoz csatolni a helyszínről készült rajzot, valamint a 2015. július 6-án, a téli és nyári időszak közötti egyórás eltérés figyelembevételével ugyanabban az esti órában készült 8 db fényképfelvételét is.

2015. július 7-én a védő írásbeli észrevételt nyújtott be a bíróságnak. Álláspontja szerint számos releváns tény nem tisztázott az ügyben. Így különösen:

- a) Milyen időjárási körülmények voltak 2015. március 12-én az esti, éjszakai órákban (20.30–21.00 óra között, illetve azon túl). E körben a vallomások közvetlenség elve alapján való felvétele mellett a meteorológiai szolgálat megkeresését is indítványozta.
- b) Nem tisztázottak a látási, láthatósági körülmények 2015. március 12. napján (éjszakai sötétségnek megfelelő) 20.30–21.00 óra közötti időszakban: a közvilágítási lámpák helyzete, az esetleges tanú láthatási helyzete, az objektív és szubjektív arcfelismerési távolság, amelyet a védő ellenőrzött a helyszínen 2015. július 6-án éjszakai sötétségben. Ennek eredményeként megállapította, hogy a meglévő közvilágítás alapján már 25 méterről nem vehető ki a károsult gépjármű (sértett által megadott, megjelölt) helyén álló személy arca, személye, miközben az Ó. u. 5. szám alatti ház 45–50 méterre, az Ó. u. 7/B. háztömb rész (vörös téglás épület középső szakasza) pedig 20–25 m-re fekszik a Skoda Octavia 2015. március 12-i éjszakai helyétől. E körben helyszín megtekintését és láthatósági bizonyítási kísérletet is indítványozott a jogi képviselő, az 1. számú tanú vallomási hitelességének ellenőrzésére.
- c) Bármiféle motiváció felmerült-e ilyen szabálysértés elkövetésére, vagyis miért tett volna ilyet az eljárás alá vont? A kérdésre fel kellene kutatni a választ. (Egy taxishoz volt megjegyzése kb. egy évvel ezelőtt, azonban mivel három taxi gépjármű is szokott állni a csepp alakú parkolóban, így annak személye nem tisztázott és nem pontosított, nem azonosított a feljelentővel, aki ugyanakkor megjelöli az eseményt, de csak néhány héttel azelőtti időpontot jelöl meg.)
- d) Az ellentmondások körében tisztázni kell a széles körű bizonyítási eljárás során, hogy a feljelentő szerint a gépjárművével orral északra nézve, farral délre nézve parkolt be az Ó. u. 7/A. szám lépcsőház előtti részen az egyik nagy fa alá. Az ismeretlen elkövető a gépjárműve jobboldali kerekeit vágta ki, miközben az 1. számú tanú a gépjármű baloldali kerekeiről beszélt vallomásában. Egyáltalán ugyanazon gépjárműről van-e szó a tanú esetében, illetve látta-e a lakása erkélyéről, mintegy 50 méteres távolságból a gépjárművet, annak helyzetét? Emellett egyáltalán láthatta-e a tettes arcát, aki még szerinte is baseballsapkában volt? Tisztázandó az is, hogy az eljárás alá vontnak volt-e egyáltalán baseball sapkája. (A házkutatás, személyi és tárgyi felismerésre bemutatás e körben elmaradt a hatóság részéről.)
- e) Ha a 7-es számú házban lakik az 1. számú tanú szerint az eljárás alá vont a 19. sz. alatti, Gerde feliratú lakásban (annak ellenére, hogy ilyen nincs a laccím nyilvántartóban), akkor a gépjármű jobb oldalát nem is láthatta,

az ismeretlen elkövetőt pedig a taxi gépjármű takarta. Ha pedig esetleg az 5-ös számú házban, onnan pedig a mellette álló autók takarása miatt nem láthatta, különösen nem a bal oldalát, amelyet ő állít, mivel a parkolóban minden este sűrűn állnak az autók, egymás mellett szorosan.

- f) Az 1. számú tanú vallomásában kijelenti, hogy „*én a negyedikről pontosan öt nem láttam*”. (A 7/B. tömbű lakásból, ahova kb. egy éve költözött.) Csak az autóból következtetett a személyre.
- g) A Skoda Octaviának tömlő nélküli gumiabroncsa volt mindkét helyen, annak kivágása esetén nem keletkezik „durranás”, vagyis az 1. számú tanú által elmondott durranó hanghatás megkérdőjelezhető. Ez lehet szakértői kérdés, de egyszerű bizonyítási kísérlettel is ellenőrizhető (illetve ellenőrizhető lett volna) az eljáró hatóság részéről.
- h) Az 1. számú tanú hivatkozott arra a veszélyre, hogy személye megismerhetővé válik és retorziótól tart. Ez már a tárgyalás idején is alaptalan volt, mert ő már azonosított személy. Hiszen a 2015. április 20-án kihallgatott, eljárás alá vont N. József már ismerte az iratokat, és abból kitűnik, maga az 1. számú tanú mondja el, valamint a feljelentő, hogy a hölgy az Ó. utca 7/B.-ben lakik a negyedik emeleten, a keletre néző, erkélyes lakásban. Márpedig így az eljárás alá vont számára, aki 1963 óta lakik a házban, szinte mindenkit ismerve, ismert és azonosított az 1. számú tanú személye, mégsem történt semmiféle retorzió ez idáig sem. Pedig már közel három hónap telt el a tudomásszerzés óta.
- i) Tisztázandó milyen körülmények között merült fel I. T. neve, szemben az eljárás alá vontéval. Ezt a nevet említette a sértett, ezt mondta el a helyszínen intézkedő rendőröknek is.
- j) A kutyasétáltató 2. számú tanú kihallgatásával tisztázandó, hogy 2015. március 13-án reggel 6 órakor milyen állapotban volt a sértett Skoda Octaviájának jobb oldali gumisora. Ha azok nem voltak leeresztett állapotban (márpedig a kivágott gumik levegőtlenése azonnal szembetűnő mindenkinek számára), akkor a szabálysértési cselekmény nem 2015. március 12-én 20.30 és 21.00 óra között történt.
- k) Tisztázandó az is, mivel ez teljesen hiányzik a kihallgatásokból, hogy találkozott-e a 2. számú tanú az 1. számú tanúval, milyen beszélgetés zajlott le köztük, felmerült-e egyáltalán tőle I. T. neve, illetve ő beszélt-e az eljárás alá vont személyiségről?
- l) Tisztázandó az 1. számú tanú vallomása körében, hogy mi értelme lenne hangos veszekedés után autógumit kivágni, majd az 50 méterre leállított autóhoz menni és beállni abba a parkolóba, ahol előtte éppen jogellenes tettet követett el.

- m) Az intézkedő rendőrök, K. Zoltán és V. Péter a 2015. március 13-i jelentésükben azt írták le, hogy „*a nő nem látta magát a rongálást csak annyit, hogy a terepjárával érkező lakó lehajol, ekkor rövid sivító hangot hallott, ami rövid idő elteltével megismétlődött*”. Vagyis nincsen szó szűrés látásáról, illetve durranó hangról.

A fentiekon túlmenően a jogi képviselő indítványozta a 3. számú tanúként megjelölt nőt kihallgatni, akivel az 1. számú tanú szerint N. József 2015. március 12-én 20.30 óra körül a ház előtt „hangosan” beszélt. Ebben a körben sem történt felismerésre bemutatás. Egyáltalán őt látta-e a tanú, valóban az eljárás alá vont élettársa volt-e?

„*Nem tudom, hogy a nő ki volt, őt nem láttam.*” – mondja vallomásaiban. Akkor kérdés, hogy miért nevezi őt feleségének, illetve élettársának.

Eközben 2015. június 10-én a Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság vezetője N. József rendőr főhadnagy ellen méltatlansági eljárást rendelt el. Ezt azonban a szabálysértési eljárás jogerős befejezéséig felfüggesztették, mivel a méltatlansági és a szabálysértési ügy alapja ugyanaz a történeti tényállás.

A tárgyalásokat követő szabálysértési határozat

2015. július 7. és 2015. augusztus 4. napján megtartott nyilvános tárgyalás alapján a Pécsi Járásbíróság titkára az N. József ellen korábban tárgyalás tartása nélkül meghozott végzését hatályában fenntartotta.

A következőkben részletezzük, hogy a bíróság – a jogi képviselő észrevételei, indítványai, részletes védbeszédének tartalma ellenére – miért értett egyet a kezdeti végzéssel.

- 1) A bírósági titkár álláspontja szerint az 1. számú tanú nyilatkozataiban a cselekmény elkövetését következetesen és lényeges pontjaiban ugyanúgy írta le. Így vallomásai alapján az eljárás alá vont személy terhére a szabálysértés elkövetését kétséget kizáróan meg lehetett állapítani.
- 2) Az 1. számú tanú szerint jók voltak a látási viszonyok, nem zavarta azt sem köd, sem eső, sem szél. 2015. március 12-én a közvilágítás ugyan nem volt még a jelenlegi korszerű lámpákkal felszerelve, azonban a korábbi közvilágítás is megfelelő volt arra, hogy az eseményeket látni lehessen, különösen mivel a fákön még akkor nem volt lomb.
- 3) A kiszúrt kerekek oldalának eltávolítása a bíróság szerint nem volt olyan mértékű és jellegű ellentmondás, amely alapján az első számú tanú vallomását emiatt kétségbe lehetett volna vonni.

- 4) N. József az előkészítő eljárás során sem, és a bírósági tárgyalásokon sem ismerte el a cselekmény elkövetését, a bírósági tárgyalásokon ennek alátámasztására érdemi védekezést nem terjesztett elő.
- 5) Mivel a sértettel az eljárás alá vont személynek korábban saját maga által elismerten is volt konfliktusa, így a taxi gépkocsi és annak tulajdonosa nem volt ismeretlen számára. Indítéka is volt a cselekményre, akár a korábbi konfliktus miatt.
- 6) Az eljárás alá vont személy alappal bízhatott abban, hogy cselekményét nem látja senki. 2015 márciusának elején este 20.30 és 21.00 óra között már sötét volt, a közterületeken már kevesen közlekedtek, a lakások ablakai zárva voltak.
- 7) A 3. számú tanú vallomása szerint a lakásban tartózkodott, semmilyen durranást nem hallott. A lépcsőház előtt bizonyosan nem járt, nem vitatkozott az eljárás alá vont személlyel, így szerinte az 1. számú tanú valótlant állít. A bíróság azonban a 3. számú tanú vallomását bizonyítékként nem tudta figyelembe venni, mivel az eljárás alá vont személy élettársa.
- 8) A meghatalmazott jogi képviselő által készített és a bírósági tárgyaláson bemutatott fényképeknek nincs bizonyító erejük, mivel a téli és nyári időszak közötti egy órai eltérésen túl 2015. március 12-én este 20.30 és 21.00 óra körüli időben, közel a tavaszi napforduló idejéhez teljesen más fényviszonyok voltak, mint a fotók készítésekor, nyár közepén, 2015. július 6-án 21.30 és 22.00 óra között.
- 9) A bíróság a 2. számú tanú vallomásának azon részét, amely szerint reggel 6 órakor a kutyáját sétáltatva nem látta a taxi gépkocsi rongálódását, az azonos oldali kerekek leeresztését, visszafele viszont igen, nem találta elegendő bizonyítéknak ahhoz, hogy a rongálás elkövetésének ideje kétségesse váljon, összevetve az 1. számú tanú vallomásával, aki a cselekmény elkövetését végig látta.
- 10) A 2. számú tanú, aki gerinc betegsége miatt kissé hajlott tartásban közlekedik, ezért fokozottabban tudja figyelni az előtte lévő útszakaszt, járdát, utat, a lapos kerekeket 2015. március 13-án reggel 6 óra körüli időben látta, és 8 óra előtt látta azt, hogy a kerekeket cserélik, de a sértettel nem beszélt. A bíróság álláspontja szerint ennek alapján egyértelműen megállapítható volt az eljárás során, hogy a sértett által említett kutyát sétáltató férfi nem azonos a 2. számú tanúval, így a sértett által jelzett személy esetleges felkutatása és kihallgatása szükségtelen.
- 11) Továbbá a bíróság szerint – mivel az 1. számú tanú tudta, hogy az eljárás alá vont személy rendőr – elfogadható az arra történő hivatkozása, hogy a közvetlenül, személyesen megtett tanúvallomás esetén tart a később emiatt őt érhető hátrányos következménytől, retorziótól.

- 12) Megjegyezte a bíróság azt is, hogy az évtizedek óta szolgáló, többször jutalmazott és soron kívül előléptetett, kiegyensúlyozott magánéletet élő rendőrtiszttel szemben magasabb elvárások támaszthatók magatartásáért, tetteiért fokozott felelősséggel tartozik.

Az I. fokú határozat elleni fellebbezés

1) Az eljárás alá vont és meghatalmazott jogi képviselője a tárgyalás tartása nélkül hozott szabálysértési határozatot helybenhagyó I. fokú végzés kihirdetését követően bejelentették fellebbezésüket, mivel álláspontjuk szerint a határozat megalapozatlan több okból:

- a) a tényállás részben felderítetlen;
- b) a megállapított tényállás ellentétes az iratok tartalmával;
- c) a megállapított tényekből további tényre helytelenül következtetett a bíróság.

2) A védő a fellebbezése indokolásában arra a következtetésre jutott, hogy a bíróság a bizonyítékok egyoldalú mérlegelése, az eljárás alá vontat mentő körülményeket/tényeket teljesen figyelmen kívül hagyó indokolású határozatában az általa nem is látott, közvetlenül nem is észlelt, ellentmondásoktól hemzseggő vallomása 1. számú tanú vallomására alapította a bűnösséget. Az ügyvédi érvelés szerint az eljárásjogi kifogásolhatósága mellett tényhibákban is szenved a tanú vallomása, amelyeket a bíróság nem oldott fel, sőt meg sem kísérelt feloldani. Ezek közül kiemelte a leginkább szembetűnőbbeket, amelyeket vagy nem észlelt a bíróság és így indokát sem adta, vagy helytelenül értelmezett, illetve negligált, jelentőséget nem tanúsított neki:

- a) A bíróság nem tisztázta a helyszín ellenőrzésével, bejárásával, szemléjével, sem a közvilágítást üzemeltető, sem a meteorológiai szolgálat megkeresésével, hogy egyáltalán milyen látási viszonyok voltak a tanú által hivatkozott estén az ő saját, negyedik emeleti erkélyéről.
- b) Az 1. számú tanú már az előkészítő eljárás során és az írásbeli bírósági vallomásában is elmondta, hogy nem látta az állítólagos elkövető arcát, nem azonosította személyét. Csak abból következtetett, hogy egy olyan gépjárműbe ült be az állítólagos elkövető a cselekmény helyétől 50 méterre, amely megegyezik az eljárás alá vont gépjárműve típusával.
- c) Nem tisztázott azon kérdés sem, hogy az eljárás alá vont rendőrtiszt, főkapitányt is helyettesítő ügyeleti szolgálata leadását követően az állítólagos cselekmény napján, 2015. március 12-én 20.30–21.00 óra között megérkezett-e a helyszínre, a lakásához. Oda hogyan, miként parkolt. Felmerülhet

- ugyanis életszerűen, hogy a tanú az erkélyről valóban látta a rendőr hazaérkezését a zöld személygépkocsijával, és emiatt a cselekménnyel összefüggésbe hozhatóvá vált számára.
- d) A tanú mindkét nyilatkozatában határozottan a taxi gépjármű bal kerekeiről szólt, miközben bizonyítottan és egyértelműen a Skoda gépjármű két jobb oldali gumiját rongálta meg az ismeretlen tettes. Ezt nem lehet jelentéktelen „nézőpont” kérdésnek tekinteni, illetve nem relevánsnak értékelni. Alapvetően megkérdőjelezi, hogy biztosan ezt a gépjárművet látta-e a tanú. Egyáltalán látta-e a gépjárművet az erkély távolságából, ha nem tudta helyesen megítélni az autó helyzetét, oldalát. Az ilyen mértékű tévedés megkérdőjelezi már önmagában a tanú objektív szavahihetőségét, az állítása bizonyosságát, a tévedésmentességét.
 - e) Ugyanígy kétséges az is, hogy egyáltalán az eljárás alá vont gépjárművet látta-e még távolabb, hogy abba szállt be az ismeretlen tettes. Ha 20–25 méterről nem tudta megítélni a károsult gépjármű valós oldalát, hogyan ismerné fel biztosan és hibátlanul a tőle 70–100 méterre levő, álló gépjárművet, az abba való beszállást.
 - f) Ugyanígy kérdésessé teszi a tanú vallomását az a tény is, hogy „durranást” hallott, miközben a Skoda gépjármű gumijainak kivágásakor – empirikus tapasztalat alapján – nem keletkezik durranás, legfeljebb légvesztéses „surranó” hang.
 - g) A tanúvallomás valóság tartalmát az a tény is megkérdőjelezi, hogy mind N. József, mind élettársa határozottan állították, hogy semmiféle veszedékük, hangoskodásuk nem volt a lépcsőházban, sem az állítólagos cselekmény napján, sem előtte, sem utána.
 - h) A bíróság és a többi eljárási résztvevő a mai napig nem tudja, hogy az 1. számú tanú egyáltalán lát-e, hogyan lát, milyen értelmi képességű, mivel sem a bíróság, sem a védelem alanyai nem látták. Nem győződtek meg, hogy saját érzékelése, memóriája, visszaadási képessége milyen. Ahogy arról sem, hogy valóban a tanú írását látta a bíróságnak megküldött iraton. Holott erre építette az egyoldalú bizonyíték értékelését a bíróság. Ám nem tartotta fontosnak, hogy a közvetlenség elve alapján megismerje, kikérdezze azt a személyt, aki egyes-egyedül terheli az eljárás alá vont, régóta szolgálatot teljesítő, bűnt üldöző rendőrtisztet.
 - i) Önmagában egyetlen tanú, lényeges ellentmondásokkal is bíró, következtetéseket tartalmazó vallomása, az eljárás alá vont következetes tagadásával, más tanúk ellenérveivel szemben nem lehet megalapozott bűnösségi tényező, elítélési alap. Sokkal inkább így a justizmord, a téves ítélet veszélye áll fenn, nem csak jelen, hanem más ügyben is, elvi élel is kimondva.

- j) Mint kiderült az írásbeli 1. számú tanú vallomásából semmiféle hátrány, megkülönböztetés nem érte az eljárás alá vonttól. Így értelme és alapja sem volt az írásbeli tanúvallomás tevésének, a bírósági engedélyezésnek. A szabálysértési kódexbe nem ilyen esetekre helyezték be az írásbeli vallomástevés lehetőségét, hanem leginkább a tömegügyekre, a jelentéktelen súlyúakra, ahol sok-sok, például lopási sértett jelenik meg, és hogy ne kelljen mindenkinek kis súlyú ügyben buszoznia, vonatoznia a tárgyalás székhelyére, újabb költségeket, munkaidő-kiesést okozva. Ahol az egyetlen terhelő adatot nyújtja a tanú, ott nem írásbeli, hanem személyes megjelenésre, kihallgatásra van szükség a nyilvános, közvetlenségre épülő tárgyalás keretében. A védő hozzátette azt is: ha ugyanezt mondta volna el a tanú a tárgyaláson, akkor is fennállnának a létező ellentmondások, amelyek megkérdőjelezzik a vallomás objektív valóságtartalmát, a szubjektív tévedés reális lehetőségét.
- k) Önmagában az eljárás alá vont rendőr mivoltából nem lehet hátrányos következményekre számítani, mivel akkor minden rendőri aktus, intézkedés, vagy rendőrt érintő aktus esetében ez fennállna. Az általános bírósági álláspont és gyakorlat szerint önmagában a státusz nem ad sem elfogultsági, sem bíróság előtti megjelenési kötelezettség alóli engedményt.
- l) A szabálysértési kódex magyarázata és értelmezése is felveti, hogy a távollétes írásbeli vallomás *„hitelessége, illetve meggyőző ereje kétféle veszélynek van kitéve:*
- *nincs a hatóság előtt kétséget kizáró módon bizonyítva, hogy a nyilatkozat valóban az aláírójától származik;*
 - *nem teszi lehetővé a tanú kérdezhetőségét, szavahihetőségének személyes ellenőrzését.*” (Bisztriczki & Kántás, 2012).

3) Súlyosan iratellenes az a bírósági indokolás is, hogy az eljárás alá vont „érdemi védekezést nem terjesztett elő”. Az eljárás alá vont rendőrtiszt folyamatosan hangoztatta minden tárgyaláson, hogy nem ment oda a Skoda gépjárműhöz, nem vágta ki a gumijait. A tanú által említett baseball sapkával nem rendelkezik, élettársával pedig nem vitatkozott hangosan sohasem a lépcsőházban. A taxissal való, több hónappal ezelőtti párbeszéde pedig semmiféle alapot nem ad ilyen jogellenes cselekmény végrehajtására, hiszen mint rendőr is számtalan alkalommal intézkedik, hívja fel az állampolgárok figyelmét a jogkövető magatartásra. Semmiféle félelmet keltő cselekménye nem volt sem a taxis károsulttal, sem más lakótársával, így az 1. számú tanúval szemben sem, tehát semmiféle bosszúvágy nem motiválta. (Negatív, tehát nem tevéses cselekményt, bizonyítást logikailag másként nem is lehet bizonyítani, csak nemleges állításokkal, másként nem

lehet védekezni. Kivéve, ha éppen nem volt a városban/országban az eljárás alá vont, és ezt tudja igazolni például útlevélpecséttel, szállásigazolással stb.)

4) Irat- és valóság ellenesen megalapozatlan, kifejezetten egyoldalú, tényeket figyelmen kívül hagyó a bíróság 2. számú tanú vallomásával kapcsolatos érvelése és értékelése is. Az első tény, hogy a tanú nem „kissé hajlott”, hanem súlyosan gerincbeteg, melynek következtében a felsőteste mélyen előre hajol és folyamatosan a földet nézi. Így láthatta, hogy a Skoda gépjárművön reggel 6 óra körüli időben nem volt sérülés az általa nézett oldalon. Ugyanakkor a tárgyaláson azt is elmondta a tanú, hogy ha a másik oldalon lett volna a leeresztés, akkor észlelte volna a ferdeségét, dőlését. Ezt a vallomás részletet is figyelmen kívül hagyta a bíróság. Ez ugyanis alapvetően megkérdőjelezi, hogy az 1. számú tanú ezt a gépjárművet látta előző este, hogy ennél volt az észlelt jogellenes cselekmény, egyáltalán, hogy volt akkor jogellenes cselekmény.

5) A 2. számú tanúval kapcsolatban iratellenes azon bírósági állítás is, hogy a tanú „nem vette észre, hogy az ferdén állna”. A tanú ehelyett arról nyilatkozott, hogy észrevette volna, ha a kocsí ferdén áll, ha nem az általa elhaladt oldalon lett volna a két gumi kivágása. Vagyis helyes következtetéssel: a tanú március 13-án reggel hatkor nem látott sérülést a Skoda gépjárművön, csak amikor visszafelé jött a kutyasétáltatásból.

6) Teljesen megalapozatlan és jogállamban elfogadhatatlan az a bizonyítás ki-rekesztés, amelyet a bíróság alkalmazott az eljárás alá vont élettársa esetében: „a tanúvallomást bizonyítékként nem tudta figyelembe venni, mivel T. Etelka az eljárás alá vont személy élettársa.” Ezen téves logikával az eljárás alá vont vallomása is kizárható, mivel ő meg védekezik, és e körben akár valótlan is állíthat. Úgy tűnik ez is történt az esetében, mert a védekezését sem ismerte fel a bíróság, amikor megfogalmazza: „érdemi védekezést nem terjesztett elő.” Annak ellenére, hogy a fentieken túlmenően még fényképfelvételeket is csatolt védője útján, amiből látható – a bírósági érveléssel szemben –, hogy az észlelő tanú milyen távolságra lehetett. Milyenek voltak az akkor még gyengébb fényviszonyok (mert azóta volt közvilágítás javítás is a helyszínen), hány méterről nem látható már az emberi arc? Mindezek ellenőrzését a bíróság nem tartotta relevánsnak, a védelmi észrevételek alapján helyszínbejárást, szemlét sem tartott.

7) A bíróság egyoldalú, okszerűtlen és megalapozatlan mérlegeléssel jutott arra a következtetésre, hogy „kétséget kizáróan meg lehet állapítani” az elkövetést és személyét. Ez az állítás is megalapozatlan, hiszen tele van az ügy kétségekkel:

- a) kétséges az egyetlen terhelő tanú érzékelési képessége, látása, hallása, az eseményekre való rálátási helyzete, tévedhetetlensége;
- b) kétséges, hogy egyáltalán aznap este a sértetti gépjárművet látta-e a parkolóban;
- c) kétséges a személy, aki elkövette a tanú által látott cselekményt, hiszen állítása szerint sem tudta személyét azonosítani;
- d) a gépjármű azért is kétséges, mert a tanú bal oldali kerekekről szól, a sértetti feljelentés (márpedig a tulajdonos tudja melyik oldal a valóság) meg a jobb kerekekről;
- e) kétséges az elkövetés ideje is, mivel a szavahihetőségében nem megkérdőjelezhető 2. számú tanú másnap reggel hatkor nem látott elváltozást még a károsult gépjárművön;
- f) kétséges a hangos előzetes szóváltás is, ami arra utal, hogy nem az eljárás alá vontat és párját észlelte az 1. számú tanú, nem hozzájuk köthető a történet;
- g) semmiféle „indítéknak” nem felel meg egy állampolgárnak szóló figyelmeztetés/kérés, különösen nem hónapok eltelte után.

8) A bíróság által cseppet sem életszerű, kimondható életszerűtlen tényállás szerint: a bűnüldözési tapasztalatokkal is rendelkező, közel negyedszázados szolgálati viszonyú főhadnagy úgy követte el jogellenes tettét, hogy:

- a) először hangosan vitatkozik a feleségével a lépcsőházban (hogy mindenki rájuk figyeljen – teszi hozzá a jogi képviselő),
- b) majd kísétál a parkolóba és 20.30–21.00 óra között (egyáltalán nem éjjel, forgalom nélküli időszakban) a két tömbös, három lépcsőházas, sok lakásos, uránvárosi hétemeletes között,
- c) aránylag jó világítási viszonyok között,
- d) a járókelők, az erkélyen állók szeme láttára kiszúrja a taxi két gumiját,
- e) egy olyan személy gépjárművében okoz kárt, akivel hónapokkal ezelőtt volt egy parkolási vitája,
- f) majd az 50 méterre leállított, minden lakó által ismert, saját kocsijába száll be,
- g) és beáll ugyanabba a parkolóba, ahol az imént kiszúrta a két gumit, majd besétál a 7/B. lépcsőházba, ahol egyébként az említett párjával lakik évek óta és ahol mindenki ismeri.

9) A védelem álláspontja szerint minden elemében hiteltelen, életszerűtlen, az eljárás alá vont értelmi, belátási képességét is kétségbe vonó tényállást alkotott a bíróság az egyoldalú, hibás, bűnösségi vélelemre alapuló gondolatmenetével. Erre utal az a tény is, hogy a bírósági titkár többször felhívta az eljárás alá vont

és jogi képviselője figyelmét (felvilágosításként) a tárgyalások során, hogy a közvetítő eljárás választása lenne célravezető az eljárás alá vont esetében, az megszüntetéssel járna. A védő hangsúlyozta, hogy el nem követett cselekmény esetében még praktikus okból sem helyénvaló (és igazságos) a közvetítő eljárás. Arról nem is beszélve, hogy egy kifogástalan, hosszú szolgálatot ellátó, többször jutalmazott, előléptetett, többdiplomás, magánéletében is rendezett, jelenleg is bizalmi és felelősségteljes munkakörben dolgozó (munkaidőn kívül főkapitányt/kapitányt helyettesítő ügyeletvezető) rendőrtiszt becsületéről és igazságérzetéről, valamint közbizalmi hivatásáról, szolgálati viszonyáról, méltóságáról (nem méltatlanságáról) van szó. És nem anyagi, pénzbírsági kérdésről.

10) 2015. szeptember 14-én a jogi képviselő a fellebbezése kiegészítéseként tájékoztatta az eljáró bíróságot, hogy az adatgyűjtése során megtudta, hogy Pécs városában, annak is uránvárosi, szigeti városrészében több gépjármű kerékgumiját is kiszúrták ismeretlen tettesek. Mivel a szabálysértési ügy cselekményi helyszínéhez közel történtek, erősíti azt a feltételezést, hogy sorozat jellegű támadás van a gépjárművek ellen a nyugati városrészben. Nem kizárt, hogy már a márciusi esemény is ezek sorába illik, amely következtetés erősíteni látszik az eljárás alá vont védekezését, hogy rajta kívüli személy követhette el a Skoda gépjármű kerékgumijainak kiszúrásait is. A három esemény:

- a) 2015. szeptember 11-i napra virradó éjjel a Pécs, Szigeti u. 28–30. szám előtt kiszúrták több magánautó és céges autó gumiját.
- b) Ugyanezen éjszaka a Pécs, Szigeti u. 76. számú ház előtt is kiszúrták két gumiját az egyik ottani lakos gépjárművének. (Egyéb négy autó rongálását is észlelték ugyanott.)
- c) Ugyanezen éjszaka a Stadion u. 1. szám és a Szántó K. J. utca kereszteződésében egy sötét színű Seat gépjármű kerekeit is kiszúrták.

A másodfokú bíróság határozata

A fellebbezést követően 2015. szeptember 24-én a Pécsi Törvényszék mint másodfokú bíróság a tulajdon elleni szabálysértés miatt N. József ellen indult szabálysértési ügyben a Pécsi Járásbíróság végzését hatályon kívül helyezte és az eljárást megszüntette, mivel a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem volt megállapítható, hogy a szabálysértést az eljárás alá vont személy követte el.

A törvényszék szerint az elsőfokú végzésben megállapított – tényállásba nem tartozó megállapításokat is magában foglaló – tényállást az elsőfokú bíróság nem az ügyben beszerzett bizonyítékok jogszerű értékelését követően állapította meg,

ezért helytelenül következtetett az eljárás alá vont személy felelősségére is, és vele szemben jogszerűtlenül alkalmazott szabálysértési jogkövetkezményt.

1) A másodfokú bíróság részletes indokolásában rámutatott, hogy az 1. számú tanú részben önmagával, részben pedig az egyéb tanúkkal ellentmondásba keveredett, mely ellentmondások feloldására nem került sor az eljárásban. Ezek közül kiemelendő, hogy:

- a) mind a bírósági szakban írásban tett vallomásában, mind az előkészítő eljárásban tett vallomásában pontatlanul jelölte meg a cselekmény elkövetésének napját és annak időpontját is;
- b) mindkét vallomásában rosszul jelölte meg a sértetti gépkocsi kiszúrt kerkeinek helyét;
- c) arra vonatkozóan, hogy az elkövető férfi gumiabroncsok kiszúrását megelőzően hogyan, milyen körülmények között került a helyszínre, az 1. számú tanú és a sértett vallomása eltér. A taxisofőr azt adta elő, hogy az 1. számú tanú arról számolt be neki, hogy az elkövető éppen akkor érkezett meg a terepjárójával a parkolóhoz, és nem az első számú tanú által elmondott módon, az épület lépcsőházából ment ki a sértetti gépjárműhöz.

2) A 2. számú tanú mindkét vallomásában 2015. március 13. kora reggeli óráját, 6 óra körüli időpontot jelölt meg a cselekmény elkövetésének időpontjaként, amely a törvényszék szerint elegendőnek mutatkozott ahhoz, hogy vitatottá tegye az 1. számú tanú vallomását. Ezen túlmenően homályos maradt a 2. számú tanú ügyben betöltött szerepe is, mivel nem tisztázták, hogy a tanú valójában azonos-e a sértett által az előkészítő eljárásban említett kutyasétáltató személlyel.

3) A 3. számú tanú, az eljárás alá vont élettársának vallomását az elsőfokú bíróság indokolatlanul rekesztette ki a bizonyítékok köréből.

4) Mindezen ellentmondásokkal teli vallomások mellett nem hagyhatók figyelmen kívül egyéb körülmények sem: egyrészt az, hogy a cselekmény feltételezett elkövetőjeként közvetlenül a cselekmény elkövetése után egy, az eljárás alá vont személytől teljesen eltérő nevű személy került megnevezésre, mégpedig közvetett módon attól a személytől, akire az elsőfokú bíróság a szabálysértési felelősséget megalapozó határozatát alapította.

5) Végül eljárásjogilag aggályos, hogy az elsőfokú bíróság a szabálysértési felelősség megállapításának alapját képező, egyéb bizonyítékokkal is részben összhangban nem álló tanúvallomást az 1. számú tanú bírósági tárgyaláson történő személyes megjelenését nélkülözve fogadta el.

Az ügy kriminalisztikai és eljárásjogi tanulságai

Meglátásunk szerint az alábbi, más jogalkalmazók számára is hasznosítható tanulságok vonhatók le a szabálysértési eljárás teljes menetéből, a keletkezett határozatokból.

- 1) A szabálysértési eljárás csak a kárérték (akkori szerény, 50 ezer forint alatti) nagysága miatt folyt ezen keretben. Tartalmát és súlyát tekintve ugyanúgy sorskérdés fajsúlyú és metódusú, mint a büntetőeljárás, a büntető ügy kezelése. „Kis büntetőeljárásnak”, „kis büntetőügynek” is nevezi gyakorlat a jurisprudentia.
- 2) Ezen ügyből is világosan látszik, hogy egy rendőrtiszt számára egyáltalán nem „bagatell” ügyről van szó, miután méltatlanság folytán azonnal szolgálat- (állás- és fegyver-) veszteséssel járt volna a járásbírói tárgyalás tartása nélkül hozott végzés hatályosulása.
- 3) A bizonyítás körében ugyanazon krimináltaktikai és krimináltechnikai ajánlásokat kell betartani és követni szabálysértési nyomozásokban, mint amelyeket a kriminalisztika elmélet megjelöl tankönyvekben, szakkönyvekben, monográfiákban bűncselekményekre vetítve.
- 4) A büntetőeljárás-jogban követelt megalapozottság, felderítettség, iratszerrőség, helyes következtetés, okszerű mérlegelés ugyanúgy követelendő és számonkérhető a szabálysértési határozatoknál is.
- 5) A nem szokványos esetből levonható az a jogállami következtetés is, hogy a szabálysértési eljárásra ugyanúgy vonatkoznak a tisztességes, „fair” eljárásra vonatkozó emberjogi európai elvek, mint a büntetőeljárásra. Vagyis itt is érvényesülniük kell az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) iránymutató döntéseinek. Az EJEB például kimondta az Ausztria ellen előterjesztett 12489/86. sz. panasz kapcsán, hogy a tisztességes eljárás elvét sérti, ha a bíróság által vizsgált bizonyítási anyag zömében anonim tanúk vallomásából áll, és nem áll rendelkezésre más önálló terhelő bizonyíték. Sérti a tisztességes eljárás elvét, ha a bűnösség megállapítása kizárólag olyan tanúk vallomásán alapul, akiknek az eljárás egyetlen stádiumában sem tehetett fel kérdéseket személyesen a védelem.²

2 Ezen álláspont megjelent az EJEB más döntéseiben, így például a Delta-ügyben (Case of Delta v. France, Judgement 1990. december 19., application nr.: 11444/85.), illetve a Kostovski ügyben (Case of Kostovski v. The Netherlands, judgement 1989. november 20., application nr. 11454/85). Mindkettőben megállapították az Emberi Jogok Európai Egyezményének megsértését, mivel olyan személyek vallomására alapították kizárólag a bírósági határozatot, akiknek szavahihetőségét az eljárás alá vont, illetve védője az eljárás egyetlen szakaszában sem tehetette kétségessé.

Egyetértve a fenti érveléssel ebben a szabálysértési ügyben sem lehetett még elvi szinten sem tisztességes, „fair” módon egyetlen, a bíróság által nem is látott-hallott, anonim tanú vallomására alapítani bármiféle bűnösítést, felelősségre vonást. Ez már nem csak pusztán az eljárás alá vontat érintő egyéni kérdés, hanem emberjogi színezetű.

Felhasznált irodalom

Bisztriczki L. & Kántás P. (2012): *A szabálysértési törvény magyarázata*. HVG-Orac.

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

Fenyvesi Cs. & Rengel D. (2025). Egy „kis büntetőügy” nagy súlya. *Belügyi Szemle*, 73(2), <https://doi.org/10.38146/BSZ-AJA.2025.v73.i2.pp253-271>

Nyilatkozatok

Összeférhetetlenség

A szerzők nem jelentettek összeférhetetlenséget.

Finanszírozás

A szerzők nem kaptak pénzügyi támogatást a kutatáshoz, a szerzőséghez és/vagy a cikk publikálásához.

Etikai nyilatkozat

Jelen cikkhez nem kapcsolódik adatkészlet.

Nyílt hozzáférésről szóló tájékoztatás

Jelen cikk a Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY NC-ND 2.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.0/>) feltételei szerint publikált Open Access közlemény, melynek szellemében a cikk bármilyen médiumban szabadon felhasználható, megosztható és újraközölhető, feltéve, hogy az eredeti szerző és a közlés helye, illetve a CC License linkje feltüntetésre kerülnek.

Levelező szerző

A cikk levelező szerzője Fenyvesi Csaba, aki a fenyvesi.csaba@ajk.pte.hu e-mail címen érhető el.